

Яковлев Денис Вікторович – доктор політичних наук, професор, декан факультету правової політології та соціології Державного університету «Одеська національна юридична академія»

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА КРАЇН ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Музиченко Г. В., Концептуалізація державної політики країн пострадянського простору в умовах глобалізаційних змін : Монографія / Г. В. Музиченко. – Одеса : Друкарський дім, 2012. – 396 с.

Як об'єкт наукової рефлексії державна політика тримає міцні позиції у всі часи та в будь-якому суспільстві, незалежно від територіального розташування та рівня розвитку країни. Однак, поява двадцять років тому в результаті розпаду СРСР цілої низки молодих країн, що утворили спільну геополітичну суб'єктність регіонального рівня під назвою «пострадянський простір», викликає науковий інтерес та зацікавленість з боку дослідників щодо вивчення досвіду державотворення та трансформаційних процесів в цих країнах.

Одним з найбільш актуальних питань в даному аспекті є дослідження державної політики країн–колишніх республік СРСР, яка формується та здійснюється в умовах дії багатьох внутрішніх та зовнішніх ефектів, впоратися з якими не в змозі навіть економічно розвинуті країни світу. Перш за все, державна політика даних країн формується в умовах ідеологічної кризи, коли неоліберальні ідеї зазнають краху в більшості країн світу, вимагаючи переоцінити роль держави та державного регулювання в економіці.

Іншим вагомим зовнішнім чинником є глобалізація з притаманними їй процесами поляризації суспільства, становленням мережових організаційних форм і появою нових політичних агентів, з одного боку, послаблює роль держави, а з іншого – вимагає від неї вирішення соціальних питань, а саме заходів щодо боротьби із бідністю.

Сама архітектура сучасного світоустрою не відповідає вимогам часу. Традиційна Вестфальська система світоустрою, заснована на домінуванні держави-гегемона, свідчить про існування нових центрів влади, серед яких все більше проявляється Схід із ренесансом буддизму та східних духовних практик, а також стрімко набираючим потенціал економічного розвитку Китаєм.

Зовнішні ефекти підкріплюються внутрішніми проблемами розвитку, а саме відсутністю чіткої програми реформ, вектору подальшого розвитку, політичною нестабільністю, слабкістю політичних еліт, тощо.

Як один з варіантів виходу із ситуації, що склалася в країнах пострадянського простору, національні уряди бачать в інтеграції або до Європейського союзу, як те зробили країни Вишеградської групи, які мали спільне з ними ідеологічне минуле, або до Митного Союзу, яке більшість цих країн розуміє як інтеграцію з Росією.

Куди рухатися, з ким об'єднуватися та на яких умовах, що реформувати в першу чергу та багато інших гострих питань стоїть сьогодні перед національними урядами та потребує свого уособлення в концепції державної політики країн пострадянського простору.

Розробка такої концепції державної політики, яка б вбирала всі аспекти діяльності сучасної держави в умовах пливучої реальності, вимагає наукового обґрунтування всіх зазначених питань в межах міждисциплінарного підходу, спроба здійснити який й здійснена в монографії Г. В. Музиченко.

Зміст і послідовність викладення матеріалу характеризується логічністю. Автор роботи зосереджується на аналізі головних трансформаційних процесів, пов'язаних із глобалізаційними трансформаціями в світі та в країнах пострадянського простору, виявляючи напрямки та масштаби глобалізаційних впливів на державну політику сучасних країн та держав пострадянського простору зокрема.

Досить вдалою є структура монографії, яка повністю відображає назву монографії: після дослідження теоретико-методологічних засад дослідження державної політики та країн пострадянського простору в політичній науці, Г. В. Музиченко аналізує глобалізаційні чинники змін в державній політиці країн пострадянського простору в цілому, а в подальших розділах окремо зупиняється на її функціональному та просторовому вимірі, що й дозволяє автору в останньому розділі, присвяченому механізму здійснення державної політики та можливим методам зміни концепції державної політики запропонувати державно-управлінські реформи, зокрема адміністративно-територіальну, в якості трансформації державної політики країн пострадянського простору у відповідності до сучасних світових тенденцій суспільно-політичного розвитку.

Зроблені автором висновки будуть корисними для політичних діячів, державних службовців, працівників органів місцевого самоврядування, оскільки є джерелом інформації щодо основ здійснення державної політики та особливостей її здійснення в країнах пострадянського простору в умовах глобалізаційних змін.